

útikönyvek című sorozatban megjelent útikalauz, a többi pedig cseh pénzen megjelent propaganda kiadvány, illetőleg MASARYK három munkájának magyar fordítása. Becses azonban ez a bibliográfia, mint a cseh politikai propaganda irodalom összeállítása, továbbá a cseh irodalom külföldi hatásainak ismertetése szempontjából is. Bennünket a COMENIUS-irodalom elég bő és soknyelvű összeállítása érdekel különösebben.

BARANYAI Zoltán nemrégén keserűen állapította meg, hogy francia nyelven ma jóformán semmit sem tudunk annak az érdeklődőnek a kezébe adni, aki a magyar irodalomról és művészetéről tájékozódni akar (Széphalom, 1928. 336—344 ll.). A helyzet ezen a téren azóta se javult és méltán nézzük irigységgel a csehszlovák propagandát, amely ilyen hatalmas és soknyelvű, változatos anyagot tud a hazája iránt érdeklődő idegennek a rendelkezésére bocsájtani.

T. L.

A magyar tudományos irodalom bibliográfiája 1901—1925., IV.: Matematika, összeállította: *Gáspár* Ilona dr. Budapest, 1930. XI + 83 lap, 8°.

Az Országos Könyvforgalmi és Bibliografiai Központ kiadványainak sorozatában jelent meg ez a hézagpótló munka. GÁSPÁR Ilona dr. a magyar matematikusok negyedszázados munkásságát nagy alaposággal dolgozza fel 27 szakcsoportba beosztva és kiterjeszkedve a külföldön és idegen nyelven megjelent művekre is. A felsorolt 1897 munka szakszerű csoportosítása könnyen kezelhetővé teszi a könyvet; s egyrészt világos képet ad a magyar matematikusok által feldolgozott problemakörökről, másrészt a szakembernek nagy segítséget nyújt a kimerítő és világosan rendezett munkák, sőt a folyóiratokban megjelent kisebb cikkek felsorolásával is. A bibliográfia a külföld számára is használhatóvá válik azáltal, hogy a csoportok és a jelentősebb magyar művek címét német fordításban is közli.

PAUDLER ÉVA.

Szalay József: *A könyvről és a könyvszeretetről.* (Széphalom-Könyvtár. 23. sz.) Szeged, 1931. 8°. Szeged Városi Nyomda. 22 l.

A kis füzet valóban egy vérbeli bibliofil munkája, aki át van hatva a könyvek szeretetétől. Fáradságot nem ismerve gyűjtötte gazdag és értékes könyvtárát, mely már tizezer kötettel dicsekedhetik. Kutatásai, utazásai során felmerülő könyvészeti tanulságait, tapasztalatait sűrítette össze ebben a kis tanulmányában, mely, amennyire ötletszerű, éppolyan vonzó és kellemes olvasmány. Nem szakemberek számára íródott munka, de

még a könyvtártudomány bűvárai is haszonnal forgathatják, mert lelkesedést meríthetnek belőle, megbecsülni és szeretni az emberi kultúra leg-tisztább megnyilatkozását: a könyvet. SZALAY saját könyvtárával aránylag keveset foglalkozik s inkább csak a külső, mondhatnám, hogy ebből a szempontból mellékes körülményeket világítja meg. Így röviden bemutatja a könyv fejlődésének technikai fázisait a legrégibb időtől a gram-mofonlemez-könyvekig. Foglalkozik a könyvterjesztés akadályával, a cenzurával és index-szel, a magyarországi és külföldi híresebb magán-könyvgyűjtőkkel, mindig hangsúlyozva a magyar könyv kulturális misz-szióját, majd rátér saját gyűjteménye feldolgozási módszerének tárgya-lására. SZALAY értékes könyvtárát a *grangerizáló* módszerrel rendezte be. GRANGER Jakab XVIII. századi anglikán lelkész értékes bibliofiljellegű könyvtárát úgy rendezte be, hogy a könyvekhez sok, a könyvvel kap-csolatban álló képet, metszetet köttetett. SZALAY modernebb könyvtári miliójében ezt úgy oldotta meg, hogy könyveiben «a szerző sajátkezű ajánlása, vagy legalább is kézirata és arcképe, további, a művel vonat-kozásban álló képek, a könyv előfizetési felhívása, megjelenésekor kelet-kezett bírálatok s ismertetések, esetleg a szerző gyászjelentése, nekrológja, az emlékére rendezett ünnepek nyomtatott műsora, a tulajdonos exlibrise, színdarabnál a színlap stb.» emelik a könyv értékét. Pl. a HAVAS-féle PETŐFI-kiadás 48. sz. számozott példányának első kötetébe SZENDREY Júlia három, a másodikba PETŐFI Zoltán két és a harmadikba PETŐFINEK *A virá-gok* c. költeménye van eredeti kéziratban bekötve. Könyvtárában így vannak meg VÖRÖSMARTY, KISFALUDY Sándor, ARANY János, ÁBRÁNYI Emil, ADY Endre, SZÁSZ Károly, a műfordító, TOMPA, JÓKAI, GÁRDONYI, SZABOLCSKA, HERCZEG Ferenc, BABITS, MÓRA Ferenc, TÖMÖRKÉNY, JUHÁSZ Gyula, KOSSUTH, DEÁK, SZÉCHENYI, TISZA István, stb. művei. Végül magya-rázatát adja dolgozata alkalmiságának: az egyik a SOMOGYI-Könyvtár fél-százados évfordulója és ugyancsak 50 éves fordulója annak, hogy a fiatal diák SZALAY «szülei könyveiből elcsent darabokkal» megteremtett egy gazdag és ritkaságaival valóban unikumszámbamenő értékes magán-könyvtárát.

KOZOCSA SÁNDOR.

Jancsó Benedek Emlékkönyv. Az Efe «Jancsó Benedek Tár-sasága» megbízásából szerkesztette: *Asztalos* Miklós. Budapest, 1931. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 8°, 413 l.

A tizennyolcadik század végétől kezdve az egyre izmosodó nem-zetiségi gondolat váltotta fel a régi nemzetfogalmat és a közös területen